

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan poročila, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič
A Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst A Din 3.—, večji inzerati petič
vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod«
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190
NOVO MESTO, Ljubljanska c. tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri post. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Nemški proračun 145 milijard dinarjev

Pomemben govor državnega kancelarja dr. Brüninga — Potreba obnove zaupanja v nemško gospodarstvo — Nemški tisk pozdravlja načrte vlade

Berlin, 5. novembra. Včeraj se je vršila javna seja nemškega državnega sveta na kateri so podali razni nemški ministri velevažne izjave o sedanjem političnem in gospodarskem položaju v Nemčiji. Politični krogi menijo, da so ministri uporabili to priliko, da pripravijo teren za nadaljevanje zasedanja nemškega državnega zbora, ki bo 3. decembra na zelo nekoliko pripomo-rejo k ublažitvi sedanje politične napetosti.

Na seji so bili poleg članov dr. Brüningove vlade ministrski predstavniki skoraj vseh nemških dežel. Na programu zasedanja državnega sveta so razprave o velevažnih zakonih, ki so bili predloženi za sanacijo nemške gospodarske krize.

Državni kancelar Brüning je imel obširen govor, v katerem se je bavil večinoma z predlogi za gospodarstvo sanacijo Nemčije. Med drugim je v svojih izjavah poudaril, da stoji Nemčija pred ogromnim zakonodajnim delom, kar se ni zgodilo že dolga leta. Ti zakonski predlogi so v najhujši zvezi z zunanjim politiko. Nemčija se je s sprejetjem Youngovega načrta opustila tuje kontrole. Naj bo ta ali ona vlada, vsaka bo morala paziti na to, da Nemčija ohrani svojo svobodo in da jo pravilno uporablja.

Cilj nemške gospodarske in finančne politike mora biti, da se ojači akcijska sposobnost nemške zunanje politike. Da se to zgodi, je potrebno, da se obnovi v svetu zaupanje v nemško gospodarstvo.

Inozemstvo kakor tudi Nemčija pričakuje, da bodo gospodarske odredbe

v najkrajšem času uzakonjene. Z napotom vseh sil se mora Nemčiji končno le posrečiti najti priključek na svetovno gospodarstvo, ki se je po vojni popolnoma preorijentalo.

Nadalje je Brüning napovedal, da bo vlada znižala davke, pokrenila akcijo za znižanje cen in ukinila vladne podpore za gradbo novih hiš, kar je v interesu samih stavbinskih delavcev. Brüning je zaključil svoj govor z nujnim pozivom na državni svet, naj tekem 14 dni reši vse zakonske predloge.

Zakon o proračunu za leto 1931, zakon o redukciji uradniških plač, zakon o omejitvi osebnih izdatkov pri vseh državnih, samoupravnih in ostalih javnih oblastih, zakon o štednji v državnih in občinskih ustanovah, novi davek na dohodnino in zakon o znižanju neklih neposrednih davčnin.

Proračun za leto 1931 znaša 10 milijard 655.833.600 zlatih mark; to pomeni napram proračunu izdatkov za leto 1930 prihranek v znesku 1.14 milijard mark.

Leteči dolgovi so znašali 1. aprila 1.6 milijard mark. Vlada ima razloge, da bodo ti dolgovi ostali do konca leta takaki, kakršni so bili v začetku t. l. Važno pa je predvsem dejstvo, da je bilo moči v tako katastrofalnem gospodarskem letu, kakor je sedanje sestaviti za dve milijardi manjši proračun. Finančni minister je izrazil upanje, da se bo gospodarski položaj Nemčije popravil, vendar pa le na podlagi odločne zunanje politike.

Minister za javna dela Stegerwald je poudarjal, da mora vsakdo, ki si želi ozdravljenja gospodarske krize, računati s tem, da predvsem znanjša brezposelnost. Vlada bo skušala to

vprašanje rešiti s posebnim programom javnih gradenj.

V razpravi so sodelovali skoro vsi predstavniki vlad nemških dežel. Pojavile so se sicer neke razlike v naziranjih, vendar je pri vseh opažena so glasna volja za sodelovanje pri reformah, ki jih namerava vlada izvesti. V razpravi je postalo jasno, da je redukcija plač neizbežna.

Komentariji nemškega tiska

Brüningov govor je napravil v nemškem časopisju večinoma ugoden vtis. Demokratsko časopisje pravi, da bo ta govor gotovo pomiril politični položaj v Nemčiji in imel v inozemstvu ugoden odmev. »Vossische Zeitung« izjavlja, da bo govor ojačil zaupanje nemškega prebivalstva v novo vlado in veliko pripomogel k ozdravljenju nemških gospodarskih razmer, ki so postale zadnje čase skoraj obupne.

Tudi »Berliner Tageblatt« odobrava Brüningov govor in posebno poudarja važnost odstavka ki govori o ozki zvezi med finančnim programom in zunanjim politiko. Glasilo centuma »Germania« pozdravlja zelo pristrano Brüningov govor in priporoča državnemu svetu, naj v najkrajšem času odobri finančni program.

Hugenbergovo časopisje izraža bojazn, da bo vlada po sprejetju v državnem svetu uzakonila finančni program naređenim potom.

Splošno je zapustil Brüningov govor najboljši vtis. Gospodarski kakor tudi politični krogi naglašajo, da ni več časa za premišljanje in da mora gospodarski program izvesti v najkrajšem času.

Slovo dr. Resla

Ljubljana, 5. novembra.

Z opoldanskim brzovlakom se je odpravil danes na svoje novo službeno mesto v Prago dosedajni češkoslovaški generalni konzul v Ljubljani dr. Fr. Resl. Na kolodvor so se prišli posloviti od splošno priljubljene predstavnika bratske češkoslovaške države številni njegovi osebni prijatelji in predstavniki naše javnosti.

Na peronu so bili zbrani med drugim vršilec dolžnosti bana dr. Otmar Pirkmayer, predsednik viš. dež. sodišča dr. Rogina, celokupni konzularni zbor na čelu z avstrijskim generalnim konzulom dr. Pleinertom, ljub. podžup. prof. Evgen Jarc, pol. uprav. dr. Guštin, preds. Zveze industrijcev in ljubljanske borze Dragotin Hribar, predsednik ljubljanskega velesejma industrijalec Fran Božnač, podstarosta SKJ Engelbert Gangl, generalni tajnik Zbornice za TOL dr. Fran Windischer, upravnik Narodnega gledališča Oton Župančič, tajnik Zveze industrijcev ing. Šuklje, za Jugoslovensko-češkoslovaško Ligo ravnatelj Rasto Pustoslavšek in akad. slikar prof. Vavpotič, dr. Minaš, dr. Fux, dr. Krivic, dr. Majaron ml., restavratorka Krapeš itd. Zastopano je bilo tudi narodno žensstvo.

Odhajajoči konzul dr. Resl se je od vseh pristrano poslovil. Videti je bilo, za težko odhaja od nas in da mu ostane bivanje med nami v trajnem spominu. Tudi predstavnikom naše javnosti in dr. Reslovim prijateljem se je poznalo, kako težko bodo pogrešali moža, ki je tako uspešno deloval za zblizanje med obema bratskima narodoma in ki je bil vedno prvi tam, kjer je šlo za interese enega ali drugega naroda ali sploh za plemenito stvar.

G. konzulu Reslu želimo, da bi deloval enako uspešno za boljše bodočnost obeh narodov tudi na svojem novem službenem mestu in da bi se nas čim večkrat spomnil z osebnim posetom.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.74, Berlin 13.44 do 13.47 (13.455), Bruselj 7.8735, Budimpešta 9.885, Curih 1095.9, Dunaj 794.4 do 797.4 (795.9), London 273.97—274.73 (274.33), Newyork 56.28—56.48 (56.38), Pariz 220.65 do 22.65 (221.65), Praga 167.06—167.86 (167.46), Trst 294.45—296.45 (295.45).

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.12, Pariz 20.2225, London 25.03, Newyork 515.425, Bruselj 71.825, Milan 26.97, Madrid 57.75, Amsterdam 207.45, Dunaj 72.625, Sofija 3.75

Uspeh demokratov pri volitvah v Ameriki

Volilo je 20 milijonov volilcev 431 poslanecv kongresa, 34 senatorjev in 32 guvernerjev — Roosevelt novi guverner Newyorka

Newyork, 5. novembra. d. V Zedinjenih državah so se vršile volitve v kongres. Volilo je okrog 20 milijonov volilcev, 431 poslanecv in 34 senatorjev ter večje število državnih guvernerjev. Pred vsem vlada da zanimanje za izid volitev pri guvernerskih volitvah v državi New York, ki bodo imele odločilno važnost, za bodoče stališče republikancev in vprašanje prohibicijskega zakona. Te volitve pa bodo tudi pokazale, da li uživa Hooverjeva vlada še vedno zaupanje širokih slojev naroda.

Demokrati se trdno nadejajo, da bodo izšli iz volitev močno ojačeni, ker so farmerji in posestniki bombaževih plantaž zelo nezadovoljni z obstoječim gospodarskim položajem. V koliko so te namde demokrati upravičene, je težko proročati. Zanimivo pa je, da sta dva vodilna republikanska voditelja, državni tajnik za poljedelstvo Hyde in P. Morrow, bivši ameriški poslanik v Mexiki podpisal proglas, v katerem pozivata republikanske volilce,

naj pomagajo vreči predsednika Hooverja, ker se je izkazal kot nezmožen v borbi z gospodarsko krizo.

Newyork, 5. novembra. AA. Pri volitvi novega guvernerja newyorške države je bil izvoljen z ogromno večino Roosevelt. Izid volitev je izzval v vseh krogih pozornost. Poučeni sodijo, da bo Roosevelt utegnil postati demokratski kandidat za predsedniško mesto Združenih držav pri volitvah, ki bodo leta 1932.

New Jersey, 5. novembra. AA. P. Morrow, poslanik Združenih držav v Mehiki, je izvoljen za senatorja. Mnogi ga smatrajo za možnega kandidata republikanske stranke pri bodočih volitvah predsednika Združenih držav.

Newyork, 5. novembra. Volitve so prinesle preokret v razpoloženju v Zedinjenih državah v korist demokratov. Izvoljenih je bilo 34 senatorjev, 431 članov reprezentančne zbornice in 32 guvernerjev. Volitve so potekle popolnoma mirno.

Politična večerja v Sofiji

Banket predsednika vlade Ljapčeva — Cankov hvali dobrine oficirskega državnega udara

Sofija, 5. novembra. AA. Na večerji, ki jo je priredil predsednik bolgarske vlade Ljapčev so govorili Ljapčev, Najdanov in Cankov.

Ljapčev je pojasnjeval pomen kraljevske poroke. Najdanov je ugotavljal, da pomenijo dinastične zveze obenem konsolidacijo finančnih vprašanj, konsolidacijo financ pa konsolidacija države. Cankov pa je razlagal da je pripisati državnemu udaru, ki je ž njim prišla vlada do državne oblasti, stabilizacijo države in da je omogočil uvrstitev dinastije.

Sofija, 5. novembra. AA. Večerji, ki jo je snovil priredil predsednik bolgarske vlade Ljapčev v počastitev kraljeve poroke članom svojega sedanega in svojega bivšega kabineta, kakor tudi za člane kabineta Cankova, niso prisostvovali Cankovi politični prijatelji in bivši ministri Georgijev, Rušev, Todorov, Kalfov, Poboževski, Hristov in Karasov. Eden izmed njih je izjavil poročevalcu »Utrac«, da ni mogel sedeti za isto mizo z generalom Vlkovim. Drugi zgovornejši pa so dejali poročevalcu »Zarje«, da je prisot-

nost Cankovljevih prijateljev na večerji jasno pokazala, da se smatrajo za posebno skupino, ki se bo v bližnji bodočnosti po vsem ločila.

Sofija, 5. novembra. AA. Monter sofijskega vodovoda je našel pri 20 km mrtvo truplo Dimitrija Stojanova Kupusova. Ubitemu Stojanovu je bilo 40 let. Ležal je ubit v svoji bajti, zadet od dveh strelav skozi okno. Sodijo, da gre za čin krvavih obračunov med Makedonci.

Prvi nastop poslanika Vukičevića

Sofija, 5. novembra. AA. Novi jugoslovanski poslanik v Sofiji Vukičević je posetil davi bolgarskega ministra za zunanje zadeve Burova in mu izročil svoje akreditivne listine. GG. Burov in Vukičević sta ostala eno uro v razgovoru. Po izročitvi akreditivnih listin je poslanik Vukičević posetil generalnega tajnika ministrstva za zunanje zadeve Dobrova.

1. december — sokolski praznik

Proglas starešinstva Sokola kraljevine Jugoslavije — Veličina dne našega narodnega ujedinjenja — Navodila sokolskim društvom za praznovanje 1. decembra — Sokolska prisega

Beograd, 4. novembra. AA. Savez Sokola kraljevine Jugoslavije je izdal tole okrožnico o praznovanju narodnega praznika 1. decembra:

Vsem sokolskim društvom in župam!

1. december 1918. leta bo ostal za vse čase najpomembnejši dan v zgodovini jugoslovenskega naroda, kakaj to je dan svečane objave in manifestacije našega narodnega in državnega ujedinjenja. Na ta zgodovinski dan je bilo ustvarjeno jedinstvo naše nacionalne jugoslovenske države, v katero so bili položeni nadčloveški telesni, moralni in duhovni napori celokupnega našega naroda in položene največje žrtve krvi in življenj najboljših sinov našega naroda, ki so s tem dobili končno besedo in moralno sankcijo ter največjo moralno silo. Ta dan nam dokazuje, da naše narodno in državno edinstvo ni proizvod slepaga poteka zgodovine in slepe vojne sreče v svetovni vojni, marveč da je plod zavestne, uporne, nedoljive in vztrajne volje do življenja in razvoja sposobne nacije. On nam nadalje pojasnjuje, kako težka in daleka je oila pot našega naroda skozi vekove, prej ko je dospel do osvoboditve in ujedinjenja, ker vidimo na vsakem koraku grobove in gomile. Dokazuje nam za kako drago cenno je naš narod osvojil končno svobodo in zato nas navaja, da to drago plačano svobodo izkoristimo v okrepitev in razvoj vseh telesnih, moralnih in duhovnih sil, da se znajdemo v vrstah kulturnih in prosvitljenih narodov. Nadalje nam nalaga dolžnost, da moramo za vse čase zaščititi to drago plačano svobodo, ker nas ta dan spominja na našo prošlost žrtve in trpljenja ter na uporno in vztrajno voljo, ki je bila na vseznadnje ovčena z uspehom. Opozorja nas na našo bodočnost in njene velike naloge in cilje, ki jih moramo ustvariti. Ta dan je spomenik prošlosti s programom za bodočnost in zato je najprikladnejši, da postane sokolski praznik.

Izvršni odbor Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije je imel vse to pred očmi in v zvezi s tem miselnim tokom je na svoji deseti seji dne 4. novembra 1930 na osnovi čl. 20. saveznih statutih sklenil, da se naj državni praznik 1. decembra proglasi za sokolski praznik.

Obveščajoč o tem vse bratske župe in društva dostavlja glede organizacije in proslave vsem sokolskim edinicam brez izjeme sledeča navodila, pri čemer se lahko posamezna društva in čete v poednostih prilagode svojim krajevnim razmeram:

I. Proslava naj obstoja A) iz svečane seje upravnega odbora društva (upravne čete), B) in svečane akademije.

II. Svečana seja upravnega odbora društva (čete) bodi praviloma v sokolski telovadnici (sokolskem domu), in to jopolodne. Na dnevnem redu bodi:

a) državna himna, b) otvoritev seje po starešini oziroma njegovem namestniku, c) predavanje o pomenu 1. decembra z nacionalnega, državnega in sokolskega stališča, d) izvajanje patriotske skladbe

Bratski Zdravo!

Dva milijona poneveril

Beograd, 5. novembra. AA. Danes se je vrnil v Beograd inspektor Rudolf Pojić, ki je prisostvoval pregledu blagajne zagrebške občine, kjer je izvršil poneverbo blagajnik Bogoslav Pehanek. Poneverjena vsota je bila točno ugotovljena in znaša 2.199.146.18 Din Preiskava je nadalje doglala, da nepošteni blagajnik ni imel skrivcev med ostalim uradništvom.

Konferenca poljedelskih strokovnjakov

Sofija, 5. novembra. AA. Bolgarska vlada je imenovala direktorja kmečke banke Nikolajeva za svojega delegata na konferenci poljedelskih strokovnjakov, ki bo 10. novembra v Beogradu.

Devetletni obvezni šolski pouk v Angliji

London, 5. novembra. Povišanje starosti za šolsko obveznost do 15 let bo stalo Anglijo letno do 2.500.000 funtov šterlingov. Uvedba devetletnega pouka je bila sklenjena zaradi zmanjšanja števila brezposelnih.

(pevski zbor), e) svečana prevedba sokolske dece v naraščaj in sokolskega naraščaja v članstvo. Starešina (oziroma njegov namestnik) ima prigodni nagovor in pripenja na prvi naraščajsko ozir. članstvo značko, f) zaprisega tekom leta sprejetih novih članov, g) glasbena skladba (orkester, fanfara, tamburaški zbor ali pevski zbor), h) zaključek seje.

Prisega, ki jo ponavljajo člani za starešino, se glasi:

»Prisegam, da bom v javnem kakor v zasebnem življenju zvesto in zavedno izpolnjeval vse dolžnosti, ki mi jih nalagata svetost in vzvišenost sokolske misli. Izjavljam, da so mi znane določbe društvenih pravil, in da se jih bom brezpogojno držal, ter se zavezujem, da ostanem zvest jugoslovenskemu, državnemu in narodnemu edinstvu in ideji v vzajemnosti vseh Slovanov. Zdravo!«

Po zaprisegi seže brat starešina vsakemu novemu članu v desnico, le-ta pa položi roko na društveno zastavo, kjer so imajo. Nato vpiše vsak član (članica), ki je prisegel, svoje ime v posebno knjigo.

III. Ako so bile tekom leta ali prej sokolske tekme in je treba razdeliti zmagovalcem nagrade, naj se to postavi na dnevnem red svečane seje.

IV. Svečani seji prisostvujejo vsi člani, naraščaj in deca. Nanjo pa se lahko povabijo zastopniki oblastev ter kulturnih in dobrodelnih ustanov.

V. Ob otvoritvi seje se naj starešina spomni tekom leta preminulih članov, zlasti ako so se odlikovali s delom. Če si je stekel član posebne zasluge za društvo, naj se ga imenuje vsako leto.

VI. Svečano akademijo naj se praviloma priredi zvečer, in sicer tako, da se pokaže delo sokolskega društva.

VII. Čisti dohodek akademije pripade društvu (četi), ki jo priredi ako si pri tem skuša povečati dohodek zabave v loterijo, tombolo ali tako dalje, naj se v to svrhu uporabijo le predmeti sokolskega pomena, n. pr. slike, razglednice itd.

VIII. Bratska društva (čete) naj se o priliki te proslave spomnijo naših obmejnih sokolskih društev in čet. V to svrhu nabrani denar naj se pošlje Savezu do 20. decembra, kakor ga bo Savez razposlal kamor treba. Vsem se priporoča, naj poklonijo knjižnicam teh društev po eno knjigo.

IX. V mestih, kjer je sedež župe in kjer je več društev, se priporoča, da proslavijo in da prirede svečano akademijo vsa društva obenem. Skupni svečanosti predseduje starešina župe.

X. Bratske sokolske župe naj priporočijo svojim društvom, da ravnajo v duhu teh navodil. Naj bo sokolski praznik za nas svet in svetli dan, ki naj srca in duše po vsej jugoslovenski domovini prešine z lepoto sokolske misli. Naj plemenita in vzvišena ljubezen do kraljevine Jugoslavije in sokolska prešine vsa bratska društva in čete, da bi bil uspeh proslave tega praznika čim lepši.

Bratski Zdravo!

Kongres francoskih trgovskih zbornic

Pariz, 5. novembra. Včeraj so se sestali v Parizu pod predsedstvom predsednika pariške trgovske zbornice Bandeta, predsedniki in tajniki vseh francoskih trgovskih zbornic 125 po številu.

Kongres je razpravljal med drugim o socialnih zavarovanjih in o znižanju davka na transportna sredstva. Skupščina je končno izrazila mnenje, da se mora davek na prevozna sredstva za trgovsko blago popolnoma ukiniti.

Čudna poslednja želja

Sidney, 5. novembra. Na željo pokojnega Williama Kingsforda Smitha, je njegov sin, znameniti letalec Kingsford Smith vrgel z letala »Southern sun« v morje pepel pokojnika.

Amnestija v Braziliji

Rio de Janeiro, 5. novembra. Včeraj je prevzel vladne posle novi brazilski predsednik dr. Vargas. Novi predsednik je podpisal amnestijo za vse osebe, ki so bile zapletene v revolucionarno gibanje od leta 1922 dalje.

Panslavizem v italijanski luči

Zanimiv češki odgovor na napad italijanskega lista na Češkoslovaško

Pod naslovom »Panslavismo« piše ing. M. Hučik v praških »Narodnih Listih«: Pod tem naslovom je priobčil »Corriere della Sera« neke sobote uvodnik, v katerem je pisec P. N. kritiziral našo državo in narodnost z omalovaževanjem, lastnim italijanski fašistični mentaliteti. Kolikor mi je znano, je šel češki tisk molče preko njegovih tendencioznih izpadov. Ta rezerviranost dela našemu tisku čast, kajti fašistični tisk zadnje čase ni vreden resnejše polemike. Zda mi pa pride v roke »bulletin d'information« »Agenzia Stampa Italiana«, v katerem je po predhodni neizgovorni hvali Mussolinijevi treznosti in objektivnosti glede novinarstva, zlasti moškega, v izveščku francoska vsebina omenjenega uvodnika menda zato, da bi uživali tudi oni, ki ne znajo italijanščine. Seznanimo torej s tem člankom v češkem izveščku tudi našo javnost, da bo videla, kako misli o nji fašistični tisk in kako tendenciozno informira svoje čitatelje.

Gospodu P. N. ni po volji pisanje češkoslovaškega tiska: za vsako malenkost da zažene krik in vik, čeprav se ne tiče Češkoslovaške, in rad igra pokrovitelja. Tako je spremljal smrtnost »4 jugoslovenskih banditov« v Bazovici z nedopustno kritiko, komentiral je zadnje dogodke na Poljskem in hujska proti Madžarom. Smešno je njegovo neprestano »mi ne dovolimo, mi ne dopustimo«, s katerim protitira proti takim dogodkom. Enako tudi neprestano namigavanje na možnost vojne (?), ki se pogosto pojavlja celo v intervjujih samega prezidenta in drugo krčkanje, ki ga zažene tisk za vsako malenkost in pri katerem rabi »superlativne izraze omenjenega češkega jezika.« je že davno izgubilo resnost in je komično. Človek nehoti pomisliti, dali ni ta »dobri ljudje«, nedavno osvobojeni iz dolgega suženjstva po dobri volji vse Evrope, pijan svoje svobode in bolan na megalomaniji.

Naivno je češkoslovaško prizadevanje napraviti iz Prage metropolo zednjene slovanstva. Zato niso dani pogoji, kajti češkoslovaški narod je premešan in tudi nima lastne kulture. Celotni v sami Pragi, ki je nedvomno lepa, se ne najde nič češkega, vse, kar tu nastane, je plod italijanskega nemškega genija. Češki človek se

ne more nikjer otresti zavesti svoje ničnosti; če gre na kmete, vidi gradove in vile, ki so jih zgradili Italijani, če pogleda v inozemstvo, kamorkoli, na Madžarsko, v Avstrijo, Jugoslavijo itd., povsod najde pomembnejše spomenike umetnosti, zgodovine literature, tradicije. Mnogo dostojnejše ravna Poljaki, 30 milijonski narod, prot čigar literaturi je češka literatura kakor abecednik proti enciklopediji; ne kriči, ne aspirira na vodilno mesto med slovanstvom in smeje se praški frenetiki. Vse to kričanje maskira samo češko uboštvo, ki zaenkrat ne more ničesar izpremeniti, kajti, če bi morala Evropa jutri znova izpremeniti svoje tice, ni dvoma, da bi bila češkoslovaška meja v večji nevarnosti, nego katerakoli meja v Evropi.

Za fašistični italijanski tisk je res značilno, kako nerodno se obreaga ob številnih sibijskih narod. Ne smemo pozabiti na nekatere podatke, zaključuje P. N. svoj uvodnik. »Gre za državo s 13½ milijoni prebivalcev, od katerih je 3½ milijona Nemcev, 1 milijon Madžarov ter več sto tisoč Prusinov, Poljakov in Židov.« To potrjuje samo dejstvo, da opira sedanji režim v Italiji svojo moč samo na grobo fizično silo in nasilje, kakor je pričal za Mussolinija neprijetno bivši italijanski ministrski predsednik Nitti. Moralne vrednote so zanj brez pomena.

Za svojo osebo opušča kritiko tega italijanskega izpada. Iz njega veje tako zaslepljena in nelogična pristranost, da nam odreka celo ono kulturno stopnjo, ki jo priznava »barbarske Jugoslaviji, o kateri je pisal italijanski vladni tisk, kakor vsi vemo, še nedavno naravnost besno. Čudno je pa pri tem sovražstvu »slega slovanstva, da je znal zgovorni »Corriere della Sera« pri pripravah za poroko bolgarskega carja Borisa z Giovanno Sivo spolniti dan za dnem stolpce z navdušenimi slavospevi na račun Bolgarije. In zakaj izražajo italijanski trgovci in industriji, s katerimi sem imel priliko govoriti, odkrito občudovanje nad kulturnim in gospodarskim razmahom naše države v tem kratkem času naše neodvisnosti? Ne, s fašističnim tiskom nikar ne polemiziramo. Zaenkrat tega res ni vreden.

Del mesta v temi

Snoči med 17. in 18. je v Ljubljani popolnoma odpovedala elektrika. Po lokalnih in uličnih je naenkrat postalo temno, kot da se je približal sodni dan. Tu in tam je nastala panika, ljudje so preplašeno begali sem in tja, nato pa so se razbežali v trgovine po sveče in petroleje. Na pošti, v trgovinah, kjer nimajo plina v kavarnah, kot je Zvezda in Slon, so gorele sveče kot bi bil vernih duš dan. Razočarani so bili ljudje v kinematografih, predstave se niso mogle pričeti, luči pa tudi ni bilo: nekaterim je to seveda prišlo prav, vsem pa ne. Velikansko veselje je zavladalo med dijaki, ki so jih izpustili nekoliko prej domov, šola jim pač ne diši preveč. — Električni mrk je trajal približno trideset ur (od 17.15, odnosno 17.45, ker se ni povsod naenkrat stemnilo, do 18.30), nakar se je življenje nadaljevalo lepo naprej po starem. — Izprememba je tudi včasih dobra, da spoznamo, kako imenitna je elektrika in da ljudje lahko delajo nedolžne dovpite.

Komični prizori so se odigrali tudi po ljubljanskih brivnicah in damskih salonih. Ljubljanski brivci imajo namreč svoje obrate modernizirane. V damskih salonih masirajo, strižejo in suše lase z električnimi aparati, v brivnicah strižejo z električnimi škarkami. In tako se je zgodilo, da so morale nekatere dame čakati kar celo uro, kajti las jim niso mogli posušiti. Danes tožijo nekatere, da jih trga v glavi. V brivnicah, kjer strižejo lase z električnimi škarkami, so morali brivski pomočniki delo nadaljevati s škarkami. Takih težav v obratih je bilo po mestu mnogo.

O vzrokih nenadne egipčanske teme v Ljubljani pravi ravateljstvo mestne elektrarne: Takoj, ko je v mestu nastala tema, so bili v elektrarni pregledani stroji, ugotovljeno je pa bilo, da v njih ni nobenega defekta. Zato je bilo takoj očitno, da gre za defekt v kablju. Snoči zaradi hudega dežja seveda niso mogli odpreti omaric za kontrolo kablov, zlasti zato ne, ker niso vedeli, kje so kablji pregoreli. Dasi so odšli inženjerji in tehnični delavci takoj na delo, odprli so omarice in ugotovili, da je nastal defekt v kablju, ki vodi iz električne centrale na glavno postajo na Marjinem trgu. Tja vodijo trije pari kablov, na enem pa so pregorele varovalke. Ker je bila ob kritičnem času baš največja poraba toka, druga dva kablja nista mogla prevzeti vsega toka navedenega v zati, zato je nastal zastoj. Pozneje so pregorele še varovalke na drugem kablju. Dasi so popravili defekt v napeljavi in nadomestili pregorele varovalke z novimi.

Končno je treba omeniti, da ni bilo vse mesto v temi, temveč samo večina središča, ki ima 150 voltno napeljavo istosmernega toka, dočim je bila periferija, ki ima 220-voltni izmenični tok, vsa razsvetljena. Razsvetljenje so ostale tudi Miklošičeva in Gosposvetska cesta, del Rimske ceste, Dunajska cesta od Bežigrada do Ježice, Trnovo, Mirje Vič, Moste itd.

Pri astmi in boleznih srca, prsi in pljuč, skrofulozi in rahitisu, povečanju ščitne žleze in postanku golše je uravnavala delovanja črevesja z uporabo naravne »Franz Josefovce grenčice velike važnosti. Kliniki svetovnega slovesa so opažali pri jetičnih, da v začetku boleznih porajajoče se zapeke ponehajo s pomočjo »Franz Josefovce vode, ne da bi se pojavile driske, ki se jih vsak bolnik boji. »Franz Josefovca grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Koncert Mirka Puglja

V ponedeljek zvečer je g. Mirko Pugelj priredil v Filharmoniji koncert samospelov starejših in novjših francoskih komponistov. Koncert je otvoril lektor g. Vey s kratkim a preglednim predavanjem o novjših francoski muziki in njenih kompozitih. Kratak živopis posameznih komponistov in vsebino vsake pesmi pa je v slovenskem jeziku raztolmačil tudi g. Pavel Debevec, s čimer je zelo mnogo pripomogel k razumevanju programa. Najodgovornejši in najtežji del večera je ležal na ramah spremljevalca, g. Marijana Lipovskega, ki pa je svojo težavno nalogo rešil izvrstno, ustvarjajoč svoje spremljevanje, ako to nikakor ne podrejeno umetniško delo smemo tako imenovati, v smislu komponista in pevca.

G. Pugelj, ki je kot štipendist študiral petje v slavni pariski zavodih in deloval tudi že samostojno kot solist in pevec, kakor smo si ga navajeni predstavljati, pod tem imenom. Arijoznim, kantabilnim stvarjem bi najbrž ne bil v taki meri kos, kot obvladuje n. pr. govorno petje, potencirani muzikalni jezik, ki je tudi ob enem neobhodno važen pogoj za izvajanje te vrste francoske muzike, kakršno smo slišali. Njegov dovolj ozki glasovni obseg predstavlja nekaj baritonali srednji glas s simpatičnimi, a dokaj nemirnimi toni. Glavna moč peva leži v odlični »okalizaciji«, v smiselni pevski deklamaciji ter v zelo potentni interpretaciji, ki kaže njegovo visoko muzikalnost in inteligenco. Dostopna sta mu enaki meri resnost kot humor, i skrena čustvenost kot vpristo pripovedovanje. Njegova izvajanja se prilagajajo intimnim dvoranam, glasbenim salonom, dobrim hišnim koncertom.

Vse pesmi je g. pevec pel na pamet, kar tudi ni karisbodi.

Na programu so bili solospeli starejših in novjših francoskih komponistov n. pr. Grey Rapartza štiri pesmi »Poèmes d'après l'Intermezzo de Heine«, zvezane v organično celoto, Castillona »Le Secreux«, Fabra »Et s'il revenait un jour...«, Satieja »La Statue de Bronze«, Séveraca »Les Hiboux«, d'Indyja »Recit de l'Etranger«, Despasa »Poèmes Arabes«, Debussyja »Chevaux de bois«, Duparca »La Vie antérieure«, Poulanca »Le Bestiaire«, Milhauda »Chaut de Forgeron« ter končno tri narodne pesmi iz 18. stoletja v prireditvi Weckerlina. Mogle bi izostati, ker so si leile iz okvirja ostale homogene celote.

G. pevec je moral pa ob sklepu tudi dodati.

Hvaležni smo g. Puglju, da nas je v tako širokem in preglednem obsegu kot prvi med nami seznanil s francosko solopesmi. Slišali smo nekatere stvari sicer že pri nas, toda nekako splošno, seveda je približno sodbo o ustvarjanju francoskih komponistov si je publika zamogla narediti šele sedaj.

Tipične za to francosko muziko so predvsem male forme, nekatere igravice, polne šarmantnosti, duhovitosti, kurioznosti, ornamentike in tudi primitivitet; v teh ozkih oblikah je mnogo folklorja, fantazije, okusa, svežosti, svobode izraza, a včasih mora preveč literarne odvisnosti, estetičnosti. Novejši, kot n. pr. Satie, ustanovitelj novega francoskega klasicizma, ima silno sigurnost okusa, pri njem je mnogo anekdotnega, pripovednega, parodičnega itd., kurioznosti: to je govorjenje k muziki, kakršnemu se je tu in pri drugih pesmih g. Pugelj izvrstno prilagodil. Saj francoske lirike pravzaprav skoraj ni. Menda niti en solospel ni pokazal široke melodične linije. Milhaud je izmed vseh najbolj univerzeln, najabsolutnejši muzik, naslanjajoč se na hebreizme, z interesantno nomofono-polifono tehniko, Poulanc, mojster epizode, malih tematičnih celic, poln kulture, espija, elegance in gracioznosti. Njegov »bestiar« je pela pred nekaj leti ravno na tem mestu ga. Škerlj-Medvedova. Zal, da nam ni g. Pugelj podal nekaj pesmi tudi najmlajših, kot so n. pr. Wiener, Sauguet, Desormières, Jacob, Cliquet-Pleyel, Benois-Méchet itd.

Pa tudi kompozicije starejših kot Ropartza, d'Indyja itd. kažejo, da ni izšla njihova muzika v toliki meri iz miselnih, občutenjske vsebine teksta, kot iz ritma in melosa jezika, kar pomeni najozjeto zvezo med tonom in besedo, torej šimnabolijske stopnjevanje in profinjenje jezikovne duše in muzikalnega izraza. Radi tega si vsi teh pesmi ne morem predstavljati petih v prevodu, pa tudi pevec mora obvladovati jezik v vsakem oziru do potankosti. V tem smislu je g. Pugelj dosegel kar najlepši uspeh. — Koncert je bil razmeroma ugodno obiskan.

Dijaštvo rešuje „literarno krizo“

Dijaki državne klasične gimnazije so pričeli izdajati tiskani leposlovni list »Zare«. List je mesečni, v katerem naj bi v dobi šolskega leta izhajali duševni produkti nadarjenih dijakov iz vseh razredov. Glavna in nedvomno najbolj smela je novost, da smo list tiskali in ga izdali celo v razmeroma precej visoki nakladi. Upamo, da se bo stvar lepo razvijala in napredovala.

V prvi številki so zastopani s pesmami: Jože Kastelic, Iztok, Joža Kmetov in Dana. S prozo: Joža Kmetov, Iztok in Cene Kranjc. Studiji sta prispevala Fred Unger in Cene Logar.

Izmed pesmi je najmočnejši prispevek Dane. Ker je značilen ne le zanj, temveč tudi za gotov del današnje gimnazijske mladine, ga v celoti prinašamo.

In lahka mi je pot...
Si bil kdaj, Večni, v mojem revnem srcu?
Si kdaj govoril mi kot veter rožam?
Si v noč prislubnil mojim bolnim krikom?
Si bil kot jaz, ko velo cvetje božam?
Nekoč si bil, še nekeje spomini.
V pomladnem solncu si govoril z mano,
v bolesti sem kot dete vpla k Tebi
in skupaj zrla zemljo sva prostrano.
Zdaj ni te davno več, pa Te ne kličem.
Kot jutro sem, ki vstaja za gorami,
kot cvet, ki se v pomladni dan razcveta
in lahka mi je pot brez Tebe, sami.

O prozi ni kaj reči: dijaški je. Zanimiv prispevek je tudi Rodinu: poskus tolmačenja Rodinovih del. Zanimiv je tudi prispevek o »Psihologiji jezika«, ki obeta biti nekaj več kot dijaški.

Ker so srednješolci po tiskovnem zakonu premladi za odgovornost urednika, je prevzel odgovorno uredništvo profesor dr. Ferdo Kozak.

Dijaštvo klasične gimnazije ni ostalo zgolj pri leposlovnem listu: prireja tudi literarne sestanke s predavanji in recitacijami.

V kratkem izide še en tiskani dijaški leposlovni list. Bile so težave radi odgovornega uredništva, ki pa so zdaj že premagane.

Brv nesreč pri Verniku

Kresnice, 5. novembra
Kakor znano, je čez Savo pri nas malo mostov. Zato si pomagajo naši ljudje s čolni in brodovi. Tak čoln je tudi med Kresnicami in Vernekom, majhnem naselju na levi strani reke. Brodnik ima prevoz koncesijoniran, kakor pa kažejo razni primeri v zadnjem času, za varnost potnikov pri dohodu ni dovolj poskrbljeno. Nezgodna se je pripetila včeraj ob polnosnih zjutraj neki delavki doma iz Dašne. Hotela je z brodom na kresniško postajo in dalje z vlakom. Med prazniki je Sava zaradi deževja precej narasla. Stranski rokavi so tako polni vode, da je Sava razlita daleč preko običajnega brega. Naš brod je zvezan preko teh tolmuinov z visoko brvjo, ki pa nikakor ni dovolj zavarovana. Kakor že pre nekatere drugi, tako je izgubila na ozki brvi ravnostejše tudi omenjena delavka. Strmoglavila je v tolmun. Narasla voda jo je zanesla v strugo. Ker je bila voda zelo deroča si delavka ni mogla pomagati.

Hipoma se je družba zavedla resnega položaja: z delavko je šlo čez Savo še več tovarišev in tovarišic.

K sreči se je spomnil nekdo, da bi dekletu lahko rešili s čolnom. Takoj so odvezali čoln in se spustili z njim za potapljanje delavke. Narasla voda jo je medtem že parkrat zalila čez glavo, le roke, s katerimi je obupno krillila, so se videle ves čas iz vode.

Ko jo je dohitel čoln, so jo potegnili iz vode na suho. Sirotka ima pokvarjeno oblenko in voda ji je odnesla ročno torbico, v kateri je imela nad 400 Din.

Na tem nezgodno zavarovanem mostičku se je pripetilo že več nesreč. Omenjamo samo nezgodo nekega duhovnika, ki mu je zmanjkalo na nevarni brvi tal — in je padel v vodo. Seveda so ga sopotniki rešili. Težja nesreča je zadela nekega domačina, ki je imel v aktivki večjo vsoto denarja. Padel je z brvi in ko je omahnil, je krilnil in izpustil aktivko iz rok. Videč, da odnaša voda aktivko z denarjem, je skočil v vodo in plaval za njo. Končno se mu je le posrečilo ujeti aktivko. Bilo je 1. januarja in moža je seveda pošteno zeblo.

Ti primeri pričajo, kako nujno potrebno je zavarovati vse dohode k čolnu.

Beleznica

Koleodar.

Danes: Sreda, 5. novembra 1930, kaletičan: Emerik; pravoslavni: 23. oktobra, Jakov.

Današnje prireditve.

Drama: Gospa ministrica.
Opera: zaprt.
Kino Matica: Knežinja čardaša.
Kino Ideal: Zaslužnjene duše (Greta Garbo).

Kino Ljubljanski Dvor: Erotikon (Ita Rina).

Znanstveno predavanje dr. Mire Finkove ob 20 v Delavski zbornici. Sopotni za ženske.

Predavanje na mineraloškem inštitutu ljubljanske univerze o temi »Škodljivci na sadnem dreviu«. Predava Josip Strekelj ob 19.45.

Dežurne lekarne.

Danes: Sušnik, Marjini trg, Leustek, Resljeva cesta.

Iz gledališke pisarne

DRAMA

»Serija A. — 000001« je naslov prihodnje dramske novitete, v kateri je zaposlen ves moški ansambel našega gledališča. Avtor komedije Aleksej Tolstoj je svetlo priznan komediograf in uživa povsod velik ugled kot dramatik. V komediji, ki ima še podnaslov »Lubina srečka«, je nositeljica glavne vloge gospa Mira Danilova. Premijera bo prihodnji teden.

Mladinska igra »Nasaneček« se vpripravi prvič v tej sezoni v nedeljo 9. t. m. ob 3. uri popoldne in opozarjamo vse, da posejijo s svojo dečo to ljubko igrice.

Opozarjamo na nocojšnjo reprizo Branislav Nušičeve komedije »Gospa ministrica«, ki je pri premijeri sijajno uspela. Naslovno vlogo igra gospa Polonica Jovanova. Predstava se vrši za red E.

OPERA

Poljski tenorist Stepnjovski se je odzval ljubeznivemu povabilu Udruženja gledaliških igralcev, da sodeluje pri predstavi »Onegin«, ki se vrši v korist bolniškega fonda Udruženja. Pevce je užival med ljubljansko glasbo ljubec publiko velike simpatije in preverjeni smo, da ga bo publika po tem dolgem razdobju znala priskrbeti sprejeti, kajti on je bil eden iz prvih tenorjev poleg pokojnega Devrote, ki je gradil našo opero po vojni. Predstava »Onegin« se bo vršila predvidoma v soboto 15. t. m. izven abonmaja.

V nedeljo dne 9. t. m. se vpripravi v operi »Graf Luksemburški« in je ta predstava poslednja, v kateri nastopa gospa Vera Balatkova, dolgoletna članica naših odrov. Predstava se vrši izven abonmaja.

Novice iz Zasavja

Litija, 30. oktobra.

Zadnja sportna veselica, ki se je vršila ob igranju sportnega kvinteta, je privabila na stabe precej ljudi. Pogrešali smo sicer še mnoge, ki bi lahko prišli počastiti ljubljanske goste in izkazati pri tem tudi pozornost članom našega kluba.

Pa omalovaževanje sporta z nekaterih strani naj ne ovira te koristne panoge v našem kraju. Tolaži naj naše sportnike zvest, da je zmaga še lepša tam, kjer so ovire. Na veselici je nastopil pravi g. Dolga iz Ljubljane s humorističnim govorom. Bil je vsem zelo všeč. Le še naj pride v našo sredo.

Pevsko društvo »Zvon« iz Smartna pri v. 41. letu svojega delovanja. Izredna pozornost je že pridno na delu in stopa zdaj že nist s strani javnosti, ko je »Zvon« proslavil v letošnjem letu svoje štiri križe, je dala šmarskim pevcom novo pobudo.

Zdaj pripravljajo agilni zvonov pevovodja g. Šolski upravitelj Makselj Kovarčič Bartlov večer, ki bo obudil skladbe tega talentiranega pevovodje in skladatelja, ustanovitelja šmarskega Zvona. Bartlov večer bo lepa pevška manifestacija vseh zasavskih pevcev. Vrli šmarčani računajo na udeležbo iz vsega Zasavja. Ker so železniške zveze zelo ugodne, je pričakovati, da bo šmarska prireditev zbrala vse naše pevce k obujanju kritih pevskih spominov.

V prihodnjem mesecu poseti zasavske kraje igralska družina ljubljanske »Soče« s Strindbergovim »Očetom«. Nedvomno si bodo igralci pod vodstvom g. režiserja Koste utrdili pot še za nadaljnja gostovanja. Koder so nastopili do zdaj so še povsod dosegli najlepše uspehe.

Prava sreča.

— Moj prijatelj je star že 40 let, pa ima še vedno izredno srečo v ljubezni.

— Kako to?

— Ker se še ni oženil.

Kočljiva zadeva.

— Rad bi vedel, če je tale stara škatala res tako nesramna, da hoče kotirati z menoj?

— Saj jo lahko vprašava, ker je moja žena.

Delavsko skrbstvo v Ljubljani

Kako skrbi mesto za brezposelne, ki so podpore res potrebni in vredni

Ljubljana, 5. novembra.

V delokrog socialne politike mestnega načelstva spada poleg mladinskega in starostnega skrbstva tudi delavsko skrbstvo, t. j. nakazovanje in izplačevanje podpora brezposelnim, vzdrževanje delavskega azila ter izobrazba delavstva.

Po tozadevnem pravilniku iz leta 1924. izplačuje mestno načelstvo brezposelnim podpora poleg delavolnim in delazvolnim, v mesto pristojnim brezposelnim domačinom, tudi drugim državljanom, ki bivajo v mestnem pomeirju vsaj dve leti ter niso brezposelnosti sami zakrivil. Stavkujočim ali izprtim delavcem, dalje bolnikom, ki prejema jo bolniške preskrbine po zakonu o zavarovanju delavcev, ter delomirnim in upokojencem, katerih pokojnine so višje od predpisanih mestnih brezposelnih podpor, ter sezonskim delavcem, ki so bili tekom leta v mestu zaposleni le 6 mesecev, in končno brezposelnim, za katere morajo po tozadevnih zakonitih določilih skrbeti njihovi sorodniki, mestno načelstvo sploh ne izplačuje brezposelnih podpor.

Vsak brezposelni, ki se javi mestnemu načelstvu za nakazilo podpore, mora dokazati, da njegovi normalni dohodki v zadnjih dveh letih niso presegali mesečno 2000 Din ter da je kot brezposelni prijavljen pri državni borzi dela, ki mu pa še ni mogla preskrbeti dela. Ljubljana izplačuje brezposelne podpore tedensko za nazaj: poročenim 50 do 40 dni, samskim brezposelnim pa 30 do 20 dni v letu, in sicer dnevno po 10 Din ter za vsakega nepreskrbljenega družinskega člana dnevno po 3 Din. Tako prejema n. pr. poročen brezposelni možki s enim otrokom dnevno po 16 Din mestne brezposelne podpore.

Kakor povsod, se tudi v Ljubljani dele brezposelni v tri kategorije: brezposelne, ki se sploh ne morejo pripraviti do zaposlitve, n. pr. mladoletniki in starci; dalje brezposelne, ki so po nesreči ali radi pomanjkanja dela izgubili zaposlitev in zaslužek, ter končno delomirne brezposelne, ki se rekrutirajo povečini iz alkoholikov in postopaveč obojega spola, ki mesece za mesecem, da celo leto za letom žive le na račun prevelike dobrobrščnosti posameznih ljubljanskih občanov ali karitativnih ustanov. Taki delomirneži, ki nikdar ne sejejo, se nastavlajo po vogalih mestnih ulic in beračijo ali stikajo po hišah ter pritiskajo na kljube in razmeroma vedno prav dobro žanjejo ter brezskrbno žive.

Take profesionalne brezposelne mestno načelstvo povečini prav dobro pozna in jim ne nakazuje podpor.

Da je v Ljubljani brezposelnost — posebno v trdih zimskih mesecih — velika in od leta do leta večja, je razvidno iz dejstva, da se je n. pr. preteklo leto javilo mestnemu načelstvu že

za svoje domačine, je sklenil letos občinski svet v Mariboru — z ozirom na to, da more nuditi brezposelnim domačinom izdatnejše podpore — izplačevati brezposelne podpore le v Maribor pristojnim ubožnim brezposelnim. Preje je namreč tudi mariborska občina izplačevala brezposelne podpore — poleg domačinom — tudi vsem drugim našim državljanom, ne glede na njihovo domovinsko pristojnost, toda le pod pogojem, da so bivali vsaj dve leti v mestu.

Poleg navedenih denarnih podpor nakazuje mestno načelstvo potrebnim ljubljanskim brezposelnim tudi podpore v naravi: hrano, obleko, čevlje in drugo.

Za brezposelne in sploh delavstvo, ki je celo brez stanovanja, vzdržuje mestno načelstvo v zimskih mesecih tudi ogrevalnico ali delavski azil, katerega se je v pretekli zimi posluževalo nad 150 delavcev, od katerih pa baje ni bil nihče ljubljanski domačin. Za vzdrževanje delavskega azila so za tekoče leto v mestnem proračunu predvideni izdatki v znesku 75.000 Din.

Od prejšnjega leta, to je od leta 1918., je izdalo ljubljansko mestno načelstvo za mestno delavsko skrbstvo, to je za podpore brezposelnim ter za mestni delavski azil skupaj 1.960.000 Din.

Se leta 1920., ko je šlo mesto 50.433 prebivalcev, je izdala Ljubljana za svoje delavsko skrbstvo celo leto komaj 750 Din, torej niti enega tisočaka.

Ze tekoče leto, ko šteje mesto 58.398 prebivalcev, je pa v mestnem proračunu predvidenih izdatkov za ljubljansko delavsko skrbstvo skupaj 400.000 Din, tako, da so se od leta 1920 do danes izdatki za mestno delavsko skrbstvo zvišali za 399.250 Din.

V splošnem pa resnično potrebni ljubljani ne streme po brezposelnih podporah, temveč le po zaposlitvi ter primerem zaslužku, da morejo vzdrževati svoje družine in sebe.

Za primer, da se bo v mestu pričelo v večjem obsegu z regulacijo ljubljanske, bo pa ljubljanske brezposelnosti in nakazovanja brezposelnih podpor tudi v zimskih mesecih na mah konec.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem s 1. NOVEMBROM 1930
otvoril na Dunajski cesti št. 9 svoji lastni
ZOBNI ATELJE
Priporočila se
JOŽE KAVČIČ,
KONCESIJONIRANI ZOBOTEHNIK
14882

Izpolnjena želja.

— Ali se ti je izpolnila kaka želja iz mladih let?

— Seveda se mi je. Kadar me je mati česala, sem si vedno želel, da bi bil plešast.

2700 brezposelnih nameščencev in delavcev, od katerih je pa bilo več kot polovica domovinsko pristojnih v tuje občine.

Ker je pa vsaka občina dolžna skrbeti le

K. R. G. Brown:

Vitez enega dne

Roman

In tako sta krenila naprej kar za nosom, a solnce se je dvigalo nad obzorje in dan se je postaral za novih deset minut. Končno, ko je visoke žive meje ob stezi nenadoma zmanjkalo in se je prikazal pašnik, na katerem so se pasle krave, se je Jeanne ustavila in položila svoje prijatelju roko na ramo.

— Tamle na hribu je hiša.
— Vidim, — je dejal Peter, ki pa ni bil prav nič navdušen. — Veste, poseti me prav zares ne mikajo. Za danes jih bo že dovolj. Prvič so naščuvali name psa, drugič so me zaprli v garažo, tretjič bi me pa utegnili ustreliti. Saj menda razumete, da se takih ekspedicijskih človek nazadnje naveliča. Kaj ko bi se potrudili tja vi in omedleli na pragu ali kaj podobnega...

— V tej obleki ne morem nikamor, — je odgovorila Jeanne odločno. — Kar pojdite, Peter, in poižite, kje sva. Jaz pa počakam tu, da se vrnete. Toda sliko morate pustiti tu, da se vam zopet kaj ne pripeti.

Peter je hotel nekaj ugovarjati, pa ga je Jeanne tako lepo pogledala, da se je kar udal v svojo usodo. Jeanninu pogledu se ni mogel upirati.

— Dobro, pa naj bo, — je dejal po-
nižno. — A če se ne vrnem, vedite, da sem se boril do zadnjega dihaja. Na svidenje, lepa gospodična.

Izročil ji je sliko in pokimal z glav-
vo v pozdrav. Potem se je obrnil, pre-
skočil nizek plot in krenil proti samot-
nemu domovanju na hribčku med drev-
jem. Vznožje hriba je bilo poraščeno z
grmovjem. Ko se je prenil skozi gr-
movje, je zagledal prizor, ki ga je na-
vdal z novim upanjem.

Na trati tik pred njim je stal kome-
dijantski voziček. Majhen voziček na
eno konjsko silo kričee žolto preple-
skan z rdečimi kolesi in svetlomodrimi
zavesami. Pri stopnicah, vodečih v voz,
je stala na travi miza, za katero sta
sedela moški in ženska v sivih flanel-
stih srajah in kratkih hlačah. Vse je
kazalo, da sta baš pri zajutruku. Blizu
mize je stalo dvoje slikarskih stojal in
na vsakem je bila že skoro dovršena
slika.

Ob tem idiličnem prizoru se je od-
valil Petru kamen od srca. Prigoda z
naščuvanim psom in njegove muke pri
dr. Buntingu so bile močno omajale v
njem vero v poštenost ljudi in njegov
odpor proti vsaki taki nevarnosti je bil
večji, nego je bil namignil Jeanni. To-
da ta voziček je bil nekaj čisto druge-
ga, ta ni imel ne garaže, ne psa. Poleg
tega je Peter vedel, da so ljudje, stan-
ujoči v takih vozičkih, navadno veseli
in dobrodušni, mnogo prijaznejši s
sumljivo oblečenimi tujci kakor ljudje.
Živeči solidno med štirimi stenami. In
tako si je Peter zapel raztrgani suk-
njič in krenil smeje proti samotnemu
taborišču.

Toda smehljaj je izginil z njegovega
obrazu, ko se je mimogrede ozrl na
sliki na stojalih. Vsakega, kdor bi bil
pravkar prebil dvanaest ur v tesnem
stiku s starimi mojstri, bi bili ti nedo-
vršeni oljnatii slikii presenetili.

Na eni sliki je bilo naslikano, koli-

kor je mogel Peter mimogrede ugani-
ti, — bodisi zahajajoče solnce na krvavem
nebu ali pa praženo jajce na krvavem
beafsteaku. Druga slika je pa menda
razlagala v slikarski obliki tri temelj-
na pravila Euclidove geometrije. Kot
delo triletnega malčka, ki so ga pustili
roditelji ob deževnem popoldnevu sa-
mega s platnom in paleto, bi bili ti plo-
dovi docela zabavni. Toda misel, da so
se izcimili iz možganov odraslih in ra-
zumnih ljudi, je bila Petru nekam mu-
čna in omajala je v njem prirojeno vero
v človeštvo. Ko je pa pomislil, da mo-
rejo biti najslabši mazači najboljši pri-
jatelji, se je obrnil in hitel dalje.

Zajtrkujoča sta ga ta čas opazila,
obrnila sta se na svojih zložitvinih stolč-
kih in ga debelo gledala. Čeprav sta
bila do pičice enako oblečena, se je od
blizu poznalo, da je eden ženska. Ne
smemo se pa čuditi, da Peter tega ni
že prej opazil, kajti poleg kratkih mo-
ških hlač je imela ona še kratke lase in
monokel. Izraz njenega obraza z dol-
gim, radovednim nosom in bledeimi, iz-
buljenimi očmi, je pričal, da se zaveda
svoje nadvlade. Moški, ki je bil najbrž
njen mož, je bil nizke postave, star
okrog petintrideset let, bujnih las in
kocaste bradice. Nasil je očala in v
splošnem je napravil vtis naduteža.

Čim bolj ga je ozledoval, tem bolj
je postajal Peter plah, kajti te vrste
ljudi je poznal. Skrajna umetniška levi-
ca je skrajna umetniška leviča in kdor
ji pripada — v občudovanje kritikov in
zadregu povprečnega meščana — živi
in nastopa čudno in nepojmljivo. Kriti-
ki imenujejo to dosledna »naprednost«,
povprečni meščan ima pa za to ljudski
izraz »prismuknjenost«. Moški nosijo
flanelaste srajce, dolge lase in redke
bradice, ženske pa kratke lase in hlače.
Družijo se v manjše, razvpite krožke
in glasno zaničujejo kraljevsko akade-
mijo in vsako sliko, na kateri se na pr-
vi pogled pozna, kaj predstavlja. Poti-
kajo se navadno po bežnicah, podstreš-
nih stanovanjih in komedijantskih vo-
zičkih, izpremenjenih v umetniška za-
vetišča, hranijo se s sočivjem in žive
samo za umetnost. Sussex in Cornwall
imata smolo biti njihovo priljubljeno
lovišče. Peter je ves prestrašen spo-
znal, da ima pred seboj dva posebno
posrečena eksemplarja tega čudnega
plemena.

Toda tudi najskrajnejši levičarski
umetniki so boljši od kmetov z našču-
vanimi psi ali blaznih zdravnikov. In
tako se je Peter znova nasmehnil, stop-
il k njima in prijazno pozdravil.

— Dober dan, — je dejal.
Žena z dolgim nosom ga je pogle-
dala nekako tako, kakor bi pogledal
orešek s petinsedemdesetimi različnimi
mamicami in papani kitajski psiček, ki
je baš dobil na pasji razstavi prvo na-
grado.

— Kaj bi radi? — je vprašala samo-
zavestno in ošabno.
— Bodite tako prijazni in povejte
mi, kje sem, — je odgovoril Peter.

Morda bi bil moral razločneje for-
mulirati svoje vprašanje, navzlic temu
pa ni bilo potrebno, da bi se mož z bra-
dico ozrl na svojo ženo, namršil obrvi
liki bakteriolog, ki ne ve kaj bi počel
z neznanim in gnusnim bacilom. Peter
je opazil to surovost, pa je potrpel.

— Kaj mislite s tem? — je vprašala
žena osorno.

— Rad bi vedel samo, kako se ime-
nuje ta kraj.

Aretacije ruskih učenjakov

Sovjetske oblasti so aretirale 16 vseučiliških profesorjev, med njimi 5 članov akademije znanosti

V Berlinu izhajajoče glasilo ruskih
emigrantov »Rul« je nedavno poročalo,
da so aretirale sovjetske oblasti več
vseučiliških profesorjev-zgodovinarjev.
Aretirani so bili baje zato, ker so lani
na kongresu zgodovinarjev v Berlinu
preveč navdušeno pozdravljali buržu-
azni tisk. Ta vest se ni zdela posebno
verjetna, kajti sovjetski tisk, ki je ta-
krat mnogo pisal o aretaciji nekaterih
»škodljivcev«, ni niti z besedico ome-
nil aretacije zgodovinarjev, niti reagiral
na poročilo emigrantskega lista. Dvomi
so bili tako veliki, da je celo v Parizu
izhajajoči emigrantski list »Poslednja
Novosti« pisal, da je ta vest malo ver-
jetna, češ, da se nekateri v poročilu
omenjeni ruski profesorji berlinskega
kongresa sploh niso udeležili.

»Lidove Noviny« pripominjajo, da
je ena glavnih napak ruske emigracije,
da se njen tisk ne odlikuje z zaneslji-
vostjo in da mu zato ne verjamejo ljud-
je, ki hočejo biti o položaju v Rusiji
točno informirani. Večina vesti iz Rusi-
je nastane v Rigi ali v drugih emigrant-
skih poročevalskih središčih in zato ev-
ropska javnost raznim vestem o raz-
merah v Rusiji navadno ne veruje. »Li-
dove Noviny« so pa dobile informacije
o aretaciji ruskih učenjakov iz popol-
noma zanesljivega vira. Tozadevno
pismo iz Rusije žal ne omenja vzrokov
aretacije, pač pa navaja imena vseh
aretirancev. Med njimi so tudi svetov-
no znana imena in znanstvene kroge
bo gotovo zanimala vest, da sede v
sovjetskih ječah mnogi znani, politično
neškodljivi učenjaki, ne da bi vedeli za-
kaj in ne da bi sovjetske oblasti obve-
stile o tem svojo ali inozemsko javnost.

Med aretiranimi učenjaki je tudi pet
članov akademije znanosti. V prvi vr-
sti je treba omeniti akademika Plato-
nova, svetovno znanega historika, de-
lujočega na polju ruske zgodovine.
Splošno znan je tudi paleograf-akade-
mik Lihačev, dalje zgodovinarja Tarle
in Ljubavski, znani strokovnjak na
polju staroruske in litovske zgodovine
ter končno znani ruski geolog akade-
mik Prijanski. Poleg teh so bili are-
tirani še vseučiliški profesorji Rožde-
stvenski, strokovnjak na polju zgodovi-
ne slovanskih narodov, Jegorov, Ja-
kovlev, arheolog in historik Gaudier,
profesor gospodarske zgodovine Ba-
rušin, profesor splošne zgodovine na
saratovski univerzi Butenko, filolog
Dinges, ki se peča s proučevanjem na-
rečij nemških kolonistov, geolog Doja-
renko ter zgodovinar in odlični sotrud-
nik Centroarhiva Bogojavljenki.

Težko je domnevati, da bi igrali ti
učenjaki kakršnokoli vlogo v narod-
nem gospodarstvu ali da bi bili člani
kake tajne organizacije, ki bi ovirala
gospodarsko obnovo Rusije. Sovjetski
krogi dosledno molče o teh aretacijah
in zato inozemska javnost še zdaj ne
ve, zakaj so bili ruski učenjaki aretiri-
ni. Vse kaže, da gre za nov naskok na
znanost, ki ima v Rusiji zdaj zelo teža-
ven položaj. Ne da se govoriti o svo-
bodni znanosti tam, kjer oblasti pre-
pisujejo metodo znanstvenega raziska-
vanja in kjer je iz političnih ozirov edi-
no dovoljena znanstvena metoda mar-

xizem. Nepolitično znanstveno delova-
nje sovjetskim krogom ni po volji in za
vseučiliško katedro velja: ne zadostu-
je biti politično indiferenten, treba je
biti boljševik. V takih razmerah je tudi
politično docela pasivni učenjak sum-
ljiv in nelojalen element, v neprestani
nevarnosti, da izgubi svoje mesto in
možnost znanstvenega dela ali pa da
postane tarča denuncijacij manj kvalifi-
ciranih zavistnežev. Nedavno so sov-
jetski listi pisali, da mora biti tudi bo-
tanik marxist. Politična servilnost zna-
nosti v sovjetski Rusiji je rodila najbrž
tudi v tem primeru žalostne posledice.

Mrlič udaril zdravnika

V pariškem zavodu za sodno medi-
cino so imeli te dni senzacijo, kakršne
še ne pomnijo. Zdravnik dr. Girardin bi
moral obducirati truplo in ugotoviti
vzrok smrti nekega moškega. Zdravnik
je prerezal najprej vrat, da pride do
enega glavnih živec. V istem hipu je
pa dvignil mrtvec roko, skril prste v
pest in udaril zdravnika na vso moč po
obrazu. Zdravnik se je tako ustrašil, da
prvi hip sploh ni vedel, kje je in kaj se
mu je pripetilo. Ko se je zavedel, je
opazil, da drži mrlič roko še vedno ta-
ko, kakor jo je držal, ko ga je udaril.
Zdravnik je moral napeti vse sile, da je
spravil mrlič roko v prvotno lego.

Seveda ni šlo za oživiljenje doždev-
no mrtvega, temveč za nevaren refleks
živca, katerega se je bil dotaknil zdrav-
nik z obdukcijskim nožem. O smrti do-
tičnega moškega ni bilo nobenega dvo-
ma.

Kako se obvarujemo prehlajenja

Bolezni, izvirajoče iz prehlajenja,
stanejo ameriške delodajalce vsako le-
to nad 12 milijard Din. To je ogromna
izguba, ki bi jo radi ameriški podjetni-
ki preprečili ali vsaj znižali. Ameriška
industrija žrtvuje vsako leto mnogo de-
narja za razne zdravstvene ustanove,
zlasti za one, ki se pečajo s proučeva-
njem bolezni, izvirajočih iz prehlajenja.
Sindikat kemične industrije je dal letos
John Hopkinsonovi bolnici v Baltimoreu
10 milijonov Din, da ji olajša razisko-
vanje iz prehlajenja izvirajočih bolezni.

Profesor marylandske univerze dr.
A. Pfeiffer je baje odkril bacil prehlaj-
enja in sestavil že serum, s katerim
bo mogoče človeka obvarovati vsake-
ga prehlajenja tri leta po cepljenju. Žal
rezultati tega odkritja še niso znani. Na
Hornelovi univerzi v Ithaci v državi
New York pa delajo poskuse z ultravi-
joličastimi žarki, ki vplivajo baje tako,
da se zniža nagnjenost k prehlajenju na
42%. Po ameriški statistiki je nagnjena
k prehlajenju najbolj mladina. Med mla-
dino čuti posledice prehlajenja vsak pe-
ti, med starimi pa komaj vsak deseti.
Dr. Edvard Abbott pravi, da si lahko
podaljša človek življenje za pet let, če
se varuje prehlajenja. Po njegovem

mnenju se človek prav lahko obvaruje
prehlajenja, če se drži tehle navodil:

1. Pij mnogo sadnih sokov. 2. Oble-
či se toplo. 3. Imej noge vedno na su-
hem. 4. Varuj se prepiha. 5. Umivaj si
pogosto roke. 6. Spi 8 ur na dan in 7.
Ne jezi se.

Revolverski klub žensk

Med vsemi okraji v Chicagu, kjer
so ropi in umori na dnevnem redu, je
najbolj nevarno predmestje Evanston.
To je slučajno oni okraj, v katerem bi-
va soproga znanega generala Dawesa.
Policija se sicer zelo zanima za ta ok-
raj in napenja vse sile, da iztrebi vsaj
najnevarnejše bandite, toda vsi njeni
ukrepi nič ne pomagajo. Zločinci napa-
dajo najraje ženske in ker jih policija
ne more dovolj zaščititi, so segle po sa-
mopomoči. Ustanovile so društvo, ki se
imenuje »Revolverski klub«. Namen
društva je boriti se proti zločincem in
varovati ženske, v prvi vrsti seveda
članice.

Častna funkcionarka društva je so-
proga generala Dawesa. Članice dru-
štva so večinoma soproge in hčerke
evanstonskih trgovcev. Društvo prire-
ja za svoje članice posebne tečaje, da
se nauče dobro streljati z revolverji.
Strelske vaje vodijo policijski organi.
Ustanovitev »Revolverskega kluba«
priča, kako žalostne razmere vladajo
glede javne varnosti v drugem največ-
jem ameriškem mestu.

Jubilej kratkega krila

Pred 200 leti je prišlo v pariških
baletnih gledališčih do temeljite izpre-
membe. Dotlej so nastopale plesalke v
dolgih tunikah, kar je bilo tem lažje,
ker so bili plesi taki, da jih tunike ni-
so ovirale. V tem času sta v Parizu
tekmovali za prvenstvo dve znameniti
plesalki, Francozinja Prevostova in
Spanka Camargo. Slednja je bila iz
starega plemiškega rodu, ki je dal več
slavnih ministrov in generalov, cerkvi
pa kardinalov. Proti vsem rodbinskim
tradicijam in energičnemu odporu po-
nosnega očeta je postala Camargo čla-
nica baleta pariške opere. S svojo lepo-
to in gracioznostjo je kmalu tako za-
slovela, da je bila slava Francozinje
Prevostove v nevarnosti. Da potisne
svojo nasprotnico še bolj v ozadje, je
nastopila Camargo v kratkem krilu.
Njeni oboževalci so kratko krilo navdu-
šeno pozdravili, moralisti so se pa
zgražali. Vendar je pa Camargo konč-
no na celi črti zmagnala.

Kratko tipično krilce balerin se je
ohranilo skoro 200 let. Šele moderna
plesna umetnost ga je zavrgla. Moder-
nemu pojmovanju lepote se je zdelo
odveč celo to, kar so imele plesalke na
sebi in tako so se njihova krilca raz-
blinila zdaj skoro v nič. In moralisti se
nad to reformo še daleč ne zgražajo
tako, kot so se v 18. stoletju, ko je
kratko krilo izpodrinilo dolgo tuniko.

Pri branjevkli.

— Četrty funta masla, prosim. Mami-
ca pošlje takoj stotak čim se vrne papa
z dela.

— Cel stotak?

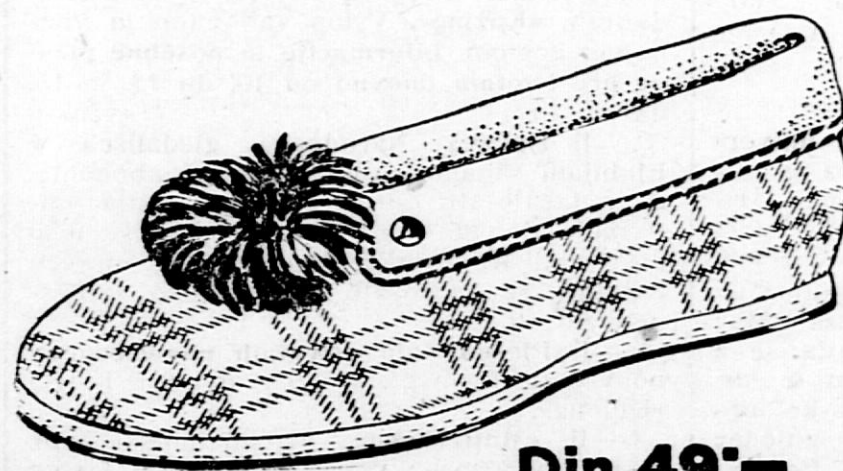
— Da, ostanek mi pa lahko daste
tako, ker mora mamica kupiti še dru-
ge stvari.

Domače čevlje

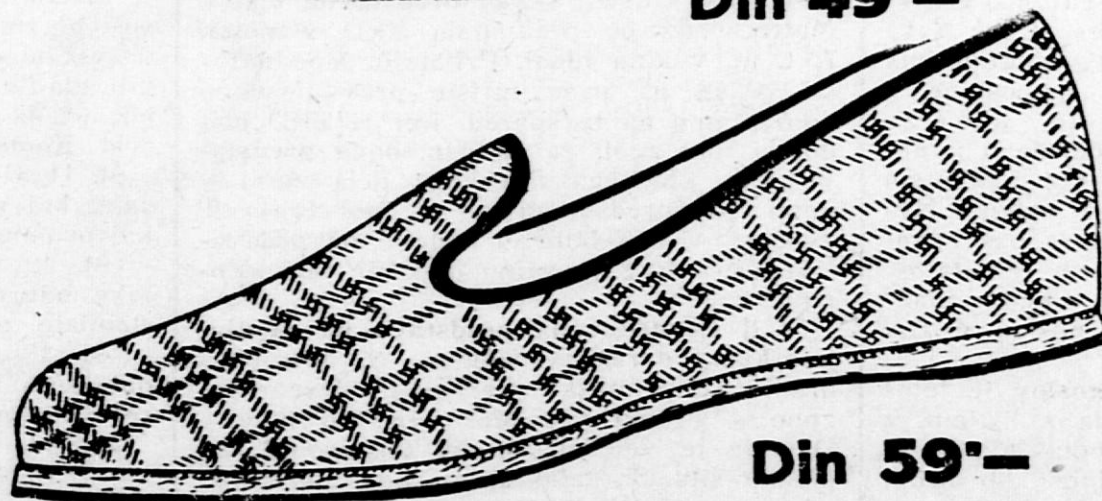
potrebujete, kadar pridete domov, da se Vam od-
počijejo noge; zjutraj, ko vstajate iz tople po-
stelje, da se ne prehladite. Založili smo vse naše
prodajalnice z velikimi količinami po nizki ceni,
da se lahko preskrbi vsa družina.

Prodajamo:

Moške domače čevlje za Din 59.-
Ženske domače čevlje za Din 49.-
Otroške po velikosti od Din 19.- do Din 39.-
Moške iz toplega sukna z usnj. podplatom Din 59.-
Ženske iz toplega sukna z usnj. podplatom Din 49.-
Otroški visoki iz toplega sukna z usnj.
podplatom od št. 19 do 24 . . . Din 39.-
od št. 25 do 28 . . . Din 49.-
od št. 29 do 34 . . . Din 59.-

Din 49.-

Din 59.-

Rata

Šofiranje

s sigurnostjo, da napravite iz-
pit za poklicnega ali samo-
vozača, podučujem v dnevnih
in večernih urah. — Vprašati
tako v Slomškovi ulici št. 27.
2764

Dijake

sprejemam na stanovanje z za-
jutrkom. Električna luč. Na-
slov v upravi »Slov. Naroda«.
2765

PISALNO MIZO

dobro ohranjeno kupim. —
GUGALNI STOL prodam.
Naslov pove uprava »Sloven-
skega Naroda«.
2757

Pisarniške prostore

oddam v najem v hiši Dalma-
tinova ulica št. 3, visoko pri-
tičje, s 1. februarjem 1931. —
Poizve se pri g. Smielowskim,
Rimska cesta št. 2-1.
2762

Snežne čevlje in galoše

dajte pravočasno v popra-
vilo trrdki

Matija Trebar

Ljubljana, Sv. Petra cesta 6

Prodaja dežnih plaščev

pelerin in voznih plaht je radi
navala kupecv podaljšana do
osmega. — Jančigaj, Tavčar-
jeva št. 1.
2766

Za stavbe

vsakovrsten sub tesian in ža-
gan les, ladijska tla ceno od-
laja Fran Šustar, Dolenska
cesta, telefon 2424. 60/T

LONGENO PEČ

dobro ohranjeno poceni pro-
dam. — Naslov v upravi »Slov.
Naroda«.
2759

VILO

na Mirju z obširnimi vrtom
prodam. Vila je prazna za ta-
košnjo vselitev. Cena po do-
govoru. Poizve se v trgovini,
Borštnikov trg št. 1. 2760

Pisalni stroj

dobro ohranjen kupim. — Po-
nudbe z navedbo znamke in
cene na upravo »Slov. Naroda«
pod »Pisalni stroj«.
2763

AKO ŽELITE KUPITI NA OBROKE

obrnite se na
Kreditno zadruzo
detailnih trgovcev
r. z. z. o. z. v Ljubljani

NAJMODERNEJŠE VZORCE

ZAVES in PERILA

namiznih in kuhinjskih garnitur veze najfineje in najceneje

MATEK & MIKEŠ. LJUBLJANA
DALMATINOVA 13.

Entlanje, ažuriranje, predtiskanje takoj, »BRED« žepni
robei komad 2 Din.